

Opowiedziane

<https://opowiedziane.ipn.gov.pl/ahm/wspomnienia/42246,Nagiec-Maria.html>
2024-05-09, 10:53

Aby zobaczyć odtwarzać, włącz
JavaScript

Aby zobaczyć odtwarzać, włącz
JavaScript

Pliki do pobrania

[N1579_Maria_Nagiec_transkrypcja_z_nagrania_1.pdf, 496.59 KB, 23.11.2023](#)

[N1579_Maria_Nagiec_transkrypcja_z_nagrania_2.pdf, 514.37 KB, 23.11.2023](#)

Świadek historii

Maria Nagieć

Sygnatura

N1579

W relacji między innymi

Profesor dr hab. inż. rybactwa, córka prof. Stanisława

Swianiewicza (1899–1997), ocalałego świadka Zbrodni

Katyńskiej.

Jest lipiec 1941 roku. Trwa inwazja niemiecka na ZSRS. Tymczasem w więzieniach sowieckich przebywa wielu więźniów politycznych, uznanych przez Rosjan za „kontrrewolucjonistów”. Wśród nich jest również ponad osiemdziesięcioletni dziadek pani Marii, Józef Zambrzycki, ziemianin z Kresów. Wraz z nim w więzieniu w Zasławiu koło Mińska siedzi przedwojenny nadleśniczy z Białowieży, Rosjanin Metody Romanow. Sowietci, nie chcąc dopuścić, aby więźniowie polityczni dostali się w ręce niemieckie, gnają ich w morderczych marszach śmierci na wschód. Każdy z osadzonych niesie łopatę, aby własnoręcznie wykopać sobie grób. Gdy w pewnym momencie zatrzymują się w lesie, rozlega się ogromny szloch, a jedna z białoruskich kobiet, wedle jakiegoś starego zwyczaju, oświadcza, iż chce umierać w sukni ślubnej, wdając się przy tym w utarczkę słowną z enkawudzistami. Jedynie leciwy Józef Zambrzycki zachowuje spokój, wiedząc, że dobrze przeżył swoje życie. Wtem niespodziewanie nadlatują niemieckie samoloty. Wykorzystując chwilę zaskoczenia i krzyk Białorusinki, dziadek woła „Bracia za mną”, po czym wskakuje do lasu, a za nim grupa więźniów. Biegną co sił w nogach kilka kilometrów w głąb puszczy. Gdy już się zatrzymują, by odsapnąć, z ulgą stwierdzają, że nie są ścigani. Wszyscy klękają i modlą się, po czym pan Józef deklaruje się przeprowadzić grupę dalej przez las. Wówczas nadleśniczy Romanow oponuje, twierdząc, iż w leśnej gęstwinie łatwiej można zginąć od przypadkowej kuli. Znając język niemiecki, zachęca, aby ruszyć szosą. Część z ocalałych przystaje na jego propozycję, pozostali ruszają za panem Józefem. I jak się niebawem okazuje, Metody Romanow jako jedyny ze zbiegłych więźniów ginie od przypadkowego postrzału...

Data urodzenia

01.06.1928 r.

Data nagrania

27.07.2021 r.

Miejsce nagrania

Dom świadka, Olsztyn, Polska

Realizacja

Biuro Edukacji Narodowej

Temat

[II wojna światowa](#), [Kresy](#), [okupacja niemiecka](#), [okupacja sowiecka](#), [Olsztyn](#), [Wilno](#), [wojenne dzieciństwo](#), [Zbrodnia Katyńska](#)

Język

Polski

Biogram świadka

MARIA NAGIEĆ

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)